

СТАНОВИЩЕ

**От д-р Филип Иванов Узунов,
преподавател в ПУ “ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ”**

ФАКУЛТЕТ ПО ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛНИ НАУКИ

КАТЕДРА “ПОЛИТИЧЕСКИ НАУКИ И НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ”

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
„доктор“

област на висше образование 3. Социални стопански и правни науки

професионално направление 3.3 Политически науки,

докторска програма „Политически науки“

Автор: Владимир Бонов Славенски

Тема: ВЪНШНАТА ПОЛИТИКА НА БЪЛГАРИЯ КЪМ СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ, ДОГОВОРЪТ ОТ 1 АВГУСТ 2017 Г.

Научен ръководител: доц. д-р Даниела Добрева Пастармаджиева

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Дисертационният труд е обсъден на Катедрен съвет (КС) и е насочен за защита с решение на КС на катедра „Политически науки и национална сигурност“ при Факултета за икономически и социални науки на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ от 17.10.2025 г.

Настоящият дисертационният труд съдържа увод, три глави, заключение, библиография и две приложения. Състои се от общо 277 страници, в които са посочени 339 бележки под линия. Библиографията се състои от 291 източника,

като от тях 155 на български език, 10 на македонска езикова норма и 126 на английски език.

2. Актуалност на тематиката

Дисертационният труд на Владимир Славенски е посветен на сложен многопластов и чувствителен проблем от сферата на международната политика и дипломатическата активност за подобряването на политическите и междудържавни отношения между Република България и Република Северна Македония. Разработени са цял кръг от проблеми като се проследява преговорения процес, подписването и прилагането му. Основната цел е да се установи влиянието на външнополитическите стратегии и дипломатическите подходи върху установяването на добросъседските отношения на Балканите. Значимостта на този труд е чувствителна, обхващайки както актуални политически, така и фундаментални теоретико-методологически аспекти.

Изследването се отличава с оригинален подход и значителна амбиция по отношение на обхвата, тематичния размах и желанието за принос както в теоретичен, така и в практико-приложен план.

3. Познаване на проблема

Дисертацията притежава всички характеристики на задълбочено академично изследване, което в контекстуален план предлага исторически и политологически анализ на Балканите, със специален акцент върху българо-македонските междудържавни отношения през последните тридесет и пет години. Авторът ясно идентифицира дефицитните аспекти в развитието на Република Северна Македония, включително прибързаните решения и влиянието на външни фактори върху политическите процеси в страната (включително и факта, че Българската православна църква проявява желание да участва, но не е допусната до определени етапи от преговорите).

Преговорният процес между Република България и Република Северна Македония е анализиран детайлно и с оглед на най-актуалните изследвания по темата. Разгледан е и социополитическият контекст, в който македонските граждани демонстрират устойчиви проюгославски нагласи, формирани в значителна степен от наследството на югославския период. Тези нагласи не следва да бъдат интерпретирани като антибългарска позиция, а по-скоро като културно-историческа и

емоционална привързаност към епохата на Тито, който възприемаше своя модел на управление като съчетаващ социални придобивки и относителна международна отвореност. Доказателство за тази трайна символика са училища и обществени пространства в Северна Македония, както и в Босна и Херцеговина, които продължават да носят неговото име.

Югославският политически режим се характеризираше като „мек авторитаризъм“, комбиниращ ограничени форми на политически контрол с относително отворено общество. Именно този хибриден обществен и политически модел продължава да поражда определени носталгични настроения в постюгославското пространство

4. Методика на изследването

Дисертацията е самостоятелно и добре композирано академично изследване. Отличава се с умело съчетаване на количествени и качествени методи, което позволява едновременното проследяване на дългосрочни структурни тенденции и задълбочено интерпретиране на политическите процеси, дискурси и актьори в двустранните отношения. Това методологическо единство засилва валидността на изводите и допринася за комплексното осветляване на изследваната проблематика.

5. Характеристика и обща оценка на дисертационния труд и приносите

Общата ми оценка за дисертационния труд е, че той представлява изследване, което адекватно отразява политическия и академичния контекст към момента на неговото изготвяне. С оглед на настъпилите политически промени в Северна Македония и новите приоритети на правителството на Мицковски, характеризирани от опортюнистични подходи и засилена реторика, често съдържаща елементи на антибългарски дискурс, става ясно, че страната следва различна политическа линия и идентификационни стратегии, включително и опити за конструиране на специфични, понякога спорни идентичностни наративи.

Дисертационният труд демонстрира значими научни приноси чрез последователното изпълнение на основните изследователски задачи. Авторът изгражда ясно структурирана концептуална рамка на външната политика и между-

народните отношения; обобщава историческата динамика на българо-македонските дипломатически отношения; реконструира в детайл дипломатическите подходи и конкретните действия на България около Договора за добросъседство; систематизира проведената дипломатическа работа в съпоставка с международно признати стандарти; разработва и прилага надежден инструментариум за качествени изследвания чрез полу-структурирани експертни интервюта; извършва задълбочен анализ на емпиричните данни; и формулира обосновани изводи относно българската външна политика и дипломация в контекста на преговорния процес. Тези резултати утвърждават дисертацията като приносно изследване в областта на международните отношения и дипломатическите практики.

Що се отнася до изследването на Славенски, прочел съм го неколkokратно. Първоначално подходах с известна критичност към използваните протяжни исторически рамки, аналитични инструменти и концептуален апарат. Впоследствие, на основата на своя опит в оценяването на дисертационни трудове, стигнах до извода, че изследването представлява солидна и методологически обоснована научна работа. Пожелавам успех на докторанта в по-нататъшната му академична реализация.

6. Преценка на публикациите и на личния принос на докторанта

Владимир Славенски има 4 публикации по темата, всичките ги смятам за релевантни, като три от тях са публикувани в сборници с научна редакция.

7. Автореферат

Авторефератът считам за добросъвестен и квалифициран, резюмираш коректно основните акценти от дисертационното изследване, като отразява обективно и основните резултати и приноси на научната разработка.

8. Препоръки

Българската православна църква би могла да допринесе съществено за разрешаването на проблема, ако беше допусната до преговорния процес през 2017 г. Според становището на Старозагорския митрополит Киприан, българското правителството не е предоставило такава възможност. Считам, че в бъдещи изследвания по темата би било целесъобразно да се включи и гледната

точка на Българската православна църква, както и ролята на църковната дипломация като потенциален фактор в динамиката на българо-македонските отношения.

9. Заключение

Убедено считам, че дисертацията на Владимир Славенски съдържа сериозни исторически, теоретични и приложно-практически резултати. Оценявам, че дисертационният труд удовлетворява изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане. **Ето защо предлагам на научното жури да присъди на Владимир Бонов Славенски ОНС „доктор“ в професионално направление 3.3 Политически науки, докторска програма „Политически науки“.**

9.12. 2025 г.

Изготвил становището:

дпн. Филип Иванов Узунов